

Moskál Tibor grafikusművész „Én látok, ti is lássatok” címmel megjelent színes grafikai albuma, amelyet Békéscsabán adtak ki a művész 80. születésnapjára és 1 példány ára 1.000 Ft, megrendelhető az alábbi címen:

Tökés Gyula

Jankay Tibor Művészeti Közalapítvány
5600 Békéscsaba, Andrassy út 37-39.

Békéscsabán jelent meg Moskál Tibor grafikai alkotásjegyzéke, amely ex libriseit és alkalmi grafikáit tartalmazza, kb. 600 tételt. A 32 oldalas kiadványt a művész közreműködésével Király Zoltán állította össze és szerkesztette. Egy példány ára 300 Ft. Kapható Palásthy Lajos egyesületi titkár címén postai utánvétellel, vagy személyesen.

Kedves régi tagunk, Krajcsi Tiborné leánya fiatalon váratlanul elhunyt. Nevére több ex libris is készült. Részvétünk.

Bagarus Zoltán rézkarca, C3, 105×65

Grafikai kiállítás volt a Csokonai Galériában 2010. február 18-tól március 10-ig, „Így látjuk a világot” (mesterek és tanítványok) címmel, a Szentendrei Művészeti Szakközépiskola diákjai és tanárai munkájából. A tanárok között Varga Péter András, körünk tagja is szerepelt.

A kaposvári Petőfi Sándor Emlékönyvtárban Bálint Ferenc munkái kerültek bemutatásra 2010. január 1-től március 31-ig.

Bálint Ferenc
rézmetszete,
C3/C5 (2009),
38×27

Bálint Ferenc rézmetszete,
C3/C5, 40×28

LAPSZEMLE

(Szerkeszti Soós Imre)

Vitéz Ferenc egyszemélyes lapja, a NÉZŐ●PONT 29. kötete 130 oldalnyi terjedelemmel jelent meg Debrecenben. A Kálvinista Róma fontos bázisa a hazai kisgrafikának, így hézagpótló írásnak tekinthetjük a folyóirat egyik cikkét, mely a „Kálvinista vonások” az ex libriseken címet viseli. A mintegy 20 oldalra terjedő írás – gazdag képanyag kíséretében – a ma is ható Kálvin-örökséget kutatja fel több művésznink kisgrafikájában. Az önként vállalt feladat teljesítéséhez az illusztris szerző legalább száz ex librist vizsgált meg és közülük többjüket a tanulmány, képének közlésével, részletesen elemez is.

Egy-egy alkotást közöl az alábbi grafikusművészekről: Nagy Árpád Dániel, Fáy Aladár, Kékesi László, Kertes-Kollmann Jenő, Istenes-Iscserkov András, Németh Nándor, Drahos István, Várkonyi Károly. Két-két alkotással szerepel: Vén Zoltán, Józsa János és Solyom Sándor. Négy alkotást láttunk Szilágyi Imrétől. És végül a fametszet felejthetetlen mesterét, Fery Antalt hat lapja képviseli ebben a rangos galériában.

Megjegyezzük még, hogy négyoldalas, külön cikk szól Solyom Sándor kisgrafikáiról, közülük hatot képben is bemutatva.

A vastag füzet a fentiek felül a kultúra számos területét érintő, gazdag ismeretanyagot közöl. Ezek távolabb esnek lapunk témakörétől. Közülük példaként azért megemlítjük, milyen fontos adatok találhatóak a lapban és annak 823. oldalán. Itt kezdődik ugyanis a hazánkban Kálvinról készült képzőművészeti alkotások felsorolása, mely a téma iránt érdeklődők munkáját könnyíti meg, ezért azt figyelmükbe ajánljuk.

A német egyesület elnöke, Gernot Blum most ünnepli 70. születésnapját. Ebből az alkalomból köszönti őt MITTEILUNGEN DER DEG című lapjukban Thoms alelnök. Megemlíti, hogy a szenvedélyes gyűjtő részére mintegy 500 könyvjegy készült. Tizenhárom könyvet jelentetett meg, most készül a következő.

Az egyesület új cserelistáját a lap mellékletként kapták meg az olvasók. Ebben mindössze 23 gyűjtő címe szerepel, gyűjtési területeinek felsorolásával.

A tagság iránti figyelmességük jele, hogy név szerint előre köszöntik azokat a gyűjtőket, akik 2010-ben érik majd el a 80 év feletti életkort. A tekintélyes lista végén egy 90 éves és két 93 esztendő gyűjtő szerepel.

Az OBVESTILA 182. száma a szlovén egyesület negyedévi programját közli. Eszerint minden hónapban kiállítás látogatás vagy előadás várja a tagságot.

A SELCEXPRESS 78. száma vezető helyen emlékezik meg a berlini fal lebontásáról, annak 20. évfordulója alkalmából. A szöveg mellett közlik Vén Zoltán ilyen témájú lapját, lapját, mely C. Zeckai részére készült.

Háromoldalnyi cikk szól a 250 évvel ezelőtt született Schiller német költőfejedelméről. Rövidebb írást közölnek G. F. Händelről, halálának ugyancsak 250. évfordulója alkalmából.

A „Kis Herceg” ritkán szerepel az ex libriseken. Eva Masthoff ez alkalommal írása kíséretében 7 ilyen témájú grafika képét is közli.

Figyelemreméltó, dán és német nyelvű cikket közöl a NOR-DISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2009/4. száma. Ebben említés történik egy *Kretz* nevű jogász gyűjtő 2003-ban Münchenben megjelent könyvéről. A kötet ezer darabos jogi témájú exlibris-gyűjteményét ismerteti. A lap cikke ennek 30 lapját mutatja be. A magyar gyűjtők részére készült az itt közölt, eredeti színeiben a címlapon is látható könyvjegy, *Balog István* alkotása. Ezen kívül a *dr. Lusztig István* és *dr. Illyés S. László* nevére készült lap képe is szerepel a cikkben. Ez utóbbi *Petry Béla* alkotása.

Balog István színes kliséje, P7 (1910), 110×85

A THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 149. számában egy angol ex librist példaként említve *Ichigoro Uchida* felsorolja azokat a kellékeket, melyeket a címeres könyvjegyeknek tartalmazniuk kell, mivel azok a címer elengedhetetlen részei is.

George Sekine tíz kép kíséretében betekintést ad a Don Quijote-ábrázolásokat tartalmazó könyvjegyek kiterjedt világába. Az illusztrációk között szerepel *Kékési László* rézkarca.

A finn EXLIBRIS ABOENSIS 68. száma kétoldalmi, meleg hangú cikkben emlékezik meg egyesületünk alapításának 50. évfordulójáról. *Leila Lehtiranta* az eltelt időre visszatekintve megemlíti *Palásthy Lajos*, *König Róbert*, *Csiby Mihály*, *Kopasz Márta*, *Fery Antal*, *Müller Árpád*, *Diskay Lenke* és *Semsey Andor* nevét. Közli lapunk múlt évi egyik számának címlapját, továbbá *Havasi Tamás*, *Bálint Ferenc*, *Varga*

Vojtech Cinybulak (CS) fametszete, X2 (1969) 25×55

Péter és *Moskál Tibor* egy-egy lapját. – Ötoldalas, gazdagon illusztrált cikk szól *Irina Panaskova* sokoldalú, fiatal litván grafikusnőről. Mellékletként megjelent a finn egyesület névsora: az egyesületnek közel 500 tagja van.

A MITTEILUNKGEN DER ÖEG 2009. évi decemberi száma arról ad hírt, hogy „Egy élet az ex librisért” címmel megjelent könyvük *Ottmar Premstallert*ről, az osztrák egyesület egykori elnökéről. A gondos kiállítású könyv a 25 oldalnyi életrajz mellett 40 illusztrációt, továbbá 6 beragasztott, szignált ex librist is tartalmaz. Ára 27 euró+postaköltség.

Egy további cikk arról ad hírt, hogy az olaszországi Sassoferrato városban kiállítást rendeztek az *Assisi Szent Ferencet* ábrázoló kisgrafikákról. A kiadott katalógus 127 ilyen alkotás képét mutatja be.

A lapszám mellékletként megkaptuk a tagnévsort is, mely szerint az osztrák egyesületnek 146 tagja van, de hozzátartozik még 16 intézmény is.

A Balti tenger kikötővárosa, Turku régi nevét viseli a finn gyűjtők egyik folyóirata, az EXLIBRIS ABOENSIS. A latin szöveg fordítása: Abói könyvjegy. A kiterjedt gyűjtőélettel büszkélkedő országban még egy ilyen szaklap jelenik meg. (Az Exlibris Utiset szintén szerepel időnként ebben a rovatunkban.) A gazdagabb kivitelű abói lap egyik első cikke a finn-orosz háború 70. évfordulójára emlékeztetve két ilyen témájú könyvjegyvet mutat be, melyek jóval az események után készültek.

„Finnország olasz barátja” címmel illeti a lap a Lucca városban élő *Valero Mezzetti* grafikusművészt, akinek feleségével együtt készült fényképeiből hármat is közölnek az alkotó harminc, valóban kifogástalan fametszetű könyvjegyének társaságában. – A kanadai téli olimpia alkalmából két ilyen témájú kisgrafika közlésével hívja fel a szerkesztő a gyűjtők figyelmét. – Tíz svéd ex libris képét közlik egy további írásukban abból az alkalomból, hogy az ország gyűjtőinek egyesülete 75 éves jubileumát ünnepli. Ezúttal közlik a svéd szaklap egyik címloldalát is. A folyóirat az Exlibriscirkuláret címet viseli és ugyancsak szerepel időnként lapszemlénkben.

Prága város szépségeinek és ugyanakkor a Loire-menti kastélyoknak is szerelmese volt a tavaly elhunyt *Petr Melan* (1947-2009). Életútjáról *Jacques Pierre* rövid cikkéből semmit sem tudunk meg, de azt igen, hogy nagyon kedvelte a szép nőket is. Erről egyébként a közölt 14 igényes, mélynyomású illusztráció is meggyőzi az olvasót.

A fentieket a L'EX-LIBRIS FRANCAIS összevont 252-253. számában olvastuk. A terjedelmes lapszámnak majdnem a felét teszi ki *J. F. Chassaing* írása az 1934-ben Colmarban született *Frédéric Kuhlmann* francia grafikusról, akit a szerző „az ex libris építészének” nevez. Mivel a művész könyvjegyével a 360-as opus-szám felé tart, ez alkalommal csak az alkotásjegyzék első felét, 176 kisgrafika képét és jellemző adatait jelentették meg, „Folyt. köv.” megjegyzéssel utalva a további részre. A pompás exlibris-folyam áttekintése valóban „ünneplés szemnek”. A színben, formában változatos anyagban a realista művektől a geometrikus absztrakt, sőt szürrealista formanyelvig változatos kifejezési formákkal találkozunk. Rendhagyó módon ezúttal a katalógus egy oldalának másolatát közöljük.

Igen tanulságos *Jacques Pierre* írása, mely sok kép kíséretében a mélynyomású kisgrafika készítésének menetét mutatja be.

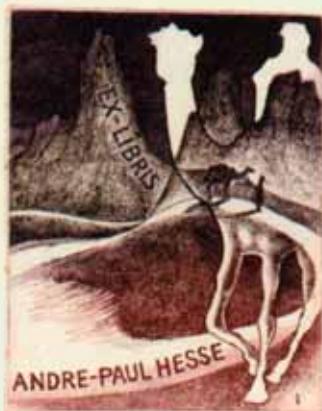
98 – RICH GENEVIÈVE
C3, C5 1993 [95 x 80]

93 – ZINGLE-VARGENAU
FRANÇOISE
C3 1993 [80 x 80] PASTEUR

96 – RIETSCH DENISE
C3, C5 1993 [100 x 90]
PROFESSEUR DE MATHÉMATIQUES / VUE
SUPPOSÉE DU CHÂTEAU DE HORBOURG
(HAUT-RHIN)

99 – HESSE ANDRÉ-PAUL
C3, C5 1993 [105 x 80]
BIBLIOPHILE

103 – CIESLEWSKI TADEUSZ
IN MEMORIAM
C3, C5 1994 [120 x 94]
CONCOURS VARSOVIE 1994 (POLOGNE)

101 – KAUFFMANN MARC
C3, C5 1994 [100 x 80] CONCOURS
RABELAIS 1994 (A.F.C.E.L.)
(REPRO. ELF N° 192 P.DE COUVERTURE)

100 – KUHLMANN MARIE-HÉLÈNE
C3, C5 1993 [96 x 80]

102 – SEJOURNANT PIERRE
C3, C5/2 1994 [108 x 100]
CONCOURS RABELAIS 1994 (A.F.C.E.L.)
(REPRO. ELF N° 193 P.78)

97 – PFLUG MARIE-LOUISE
C3, C5 1993 [105 x 80]
PROFESSEUR DE FRANÇAIS AU LYCÉE
TECHNIQUE DE COLMAR.

A csehországi KNIŽNÍ ZNAČKA 4/2009. száma arról ad hírt, hogy *Tomas Hrinac* művészüik 50 éves kora előtt már több magas kitüntetésben részesült. 2009-ben a Spanyolországban rendezett Josep Ribera nemzetközi biennále fődíját nyerte el. – Egy további cikk arról szól, hogy *M. Humplik* kiállította japán ex libriseit a múlt év nyarán egy ostrovi művészeti galériában. A mintegy 360 darabot kitevő gyűjtemény a XX. század 70 alkotójától származik. – A cseh egyesület éves találkozóját 2010. szeptember 17-19. napján rendezik meg Hradec Králové városban.

KÖNYVESPOLC

MOSKÁL TIBOR JUBILEUMI KÖTETE

Egyesületünk egyik alapító tagját, a Békéscsabán élő *Moskál Tibort* nyolcvanadik születésnapja alkalmából pompás kiállítás kiadvánnyal köszöntötte a helyi intézmények és tisztelőinek tekintélyes sora. A könyv címe: *ÉN LÁTOK, TI IS LÁSSATOK!* – idézet Komjáthy Jenő költeményéből. (Kiadta a Jankay Tibor Művészeti Alapítvány. Nyomdai kivitel: Sirályka Nyomda, Békéscsaba.)

Moskál Tibor fametszete, X2, Op. 463 (1992), 72×62

A keménykötésű, mintegy 70 lapot tartalmazó kötet első cikkében *Király Zoltán* lapunk szerkesztője a grafikus és a KBK között fennálló gyümölcsöző kapcsolat jelentőségét méltatja. Egy további írás azt az utat vázolja fel, melyet a művész a Hungária Gumigyár munkapadjától a kisgrafikáig megtett és amelynek állomásai kiterjedt, sokoldalú művészetét eredményezték. Élettörténetének ez a periódusa ugyanitt szlovák nyelven, majd angolul is olvasható. Dicsérendő figyelmesség ez a helybeli szlovák anyanyelvű lakosság, valamint a művészt Európa-szerte ismerő grafika gyűjtők felé.

Két oldalt tesz ki az 1987-ben kezdődött egyéni és számtalan csoportos kiállításának felsorolása. A kötet további, terjedelmesebb részében illusztrációk sora ad képet az olvasó számára munkásságáról. Tájképeket ábrázoló néhány rézkarc után ugyanilyen témák szerepelnek az azokat követő 14 linómetszeten is. Tr betűjellel közlik négy lavírozott tollrajzát, melyek Erdélyben és Bulgáriában tett utazásai emlékei. Rézkarc-technikával készült, többszínű virágábrázolásai után könyvjegyek következnek. Harminc színes, magas és mély-

Moskál Tibor rézkarca, C3, Op. 562 (2007), 55×62

nyomású ex libris, melyek alkotójuk nevét nemzetközileg ismertté tették.

Igen ékes bizonyítéka a művész iránti rokonszenv megnyilvánulásának az a névsor, melyet a kötet befejező részében közölnek. A mű megjelenését elősegítő barátok és intézmények felsorolásának nagy részét békéscsabai illetőségűek teszik ki, de támogató jelentkezett még Bajáról, sőt Kaliforniából is.

A kötet szépséghibája, amit nem hallgathatunk el, az a szövegben egyes szavaknak itt-ott előforduló helytelen egybeírása, mint pl. Élővízcsatorna, Lajosbácsi, Művelődésiház. Ugyancsak bántja a szemet a színezett grafikák technikájának Coll betűjellel történt megjelölése, ami inkább a collage-elnevezést sugallja. A színezett grafikai lapokon használatos Col a francia Coloré (színezett) szóból ered, csak így van értelme feltüntetésének.

Ne tekintse az olvasó kákán csomót keresésnek ezt a megjegyzést. Inkább a segítő szándékot fedezze fel benne, mely művésztagunkról a jövőben készülő írásokhoz, például a folytonosan bővülő alkotásjegyzékhez kíván tanácsal szolgálni.

Külön köszönet illeti a Jankay Alapítvány munkatársát, Tökés Gyulát, akinek odaadó szervező és támogató munkásságával, és gondozása alatt valósulhatott meg ez a méltó ajándék.

Mindent összevetve megelégedéssel állapítjuk meg, hogy a születésnapra készült, izléses kiadvány méltóképpen mutatja be Békéscsaba megbecsült polgárát. Konkrét, kézzel fogható jókívánság ez a 80 esztendő, örökifjú művésznek, akit a jubileum alkalmából e rokonszenvező sorokkal a KBK is köszönt.

Soós Imre

Rose Reinhold (A) fametszete, X2, 64×50